

BOŞANMA VE BOŞANMANIN HUKUKİ SONUÇLARI

Günümüzde yaşam şartları, sosyal ve ekonomik yaşamdaki olumsuzluklar ve kişisel sebeplerle eşler arasında uyumsuzluk baş göstermekte ve buna paralel olarak boşanma sayısı da her geçen gün artmaktadır. Bu sebeple Medeni Kanunumuzda yapılan değişikliklerle tarafları koruyucu ve tarafların boşanma isteklerini karşılayıcı yönde pratik çözümler getiren düzenlemeler yapılmıştır. Türk Medeni Kanununun Aile Hukuku başlıklı bölümünde evlilik ve boşanma ve bunlara ilişkin hükümler düzenleme altına alınmıştır.

Bu bağlamda; kanunda sayılan boşanma sebeplerine ek olarak evlilik birliğinin sarsılması genel boşanma sebebi olarak kabul edilerek eşlerden her birine dava açma olanağı getirilmiştir. Medeni Kanunumuzda dava açan eşin kusurlu olması halinde daha az kusurlu veya kusuru bulunmayan davalı eşin davaya itiraz olanağı ile bu hükmün kötüye kullanılması engellenmeye çalışılmıştır. Bununla beraber bu itiraz, hakkın kötüye kullanılması niteliğinde ise ve evlilik birliğinin devamında davalı ve çocuklar bakımından korunmaya değer bir yarar kalmamışsa mahkemelerce boşanmaya karar verilmektedir.

HER İKİ TARAFIN DA BOŞANMAYI İSTEMESİ :

Toplumda “anlaşmalı boşanma” olarak bilinen ve tarafların her ikisinin de boşanmak istemesi halinde kısa sürede boşanma davasının sonuçlanmasını teminen düzenlenen özel hükümde; evliliğin en az bir yıl sürmesi, eşlerin birlikte başvurması ya da bir eşin diğerinin davasını kabul etmesi şartları aranmaktadır.

Uygulamada, belirtilen şartların varlığı halinde evlilik birliği temelinden sarsılmış sayılır ve bu halde boşanma kararı verilebilmesi için, hakimin tarafları bizzat dinleyerek iradelerinin serbestçe açıklandığına kanaat getirmesi ve boşanmanın mali sonuçları ile çocukların durumu hususunda taraflarca kabul edilecek düzenlemeyi uygun bulması şarttır. Hakim, tarafların ve çocukların menfaatlerini göz önünde tutarak bu anlaşmada gerekli gördüğü takdirde değişiklik yapabilmekte ve bu değişikliklerin taraflarca da kabulü halinde boşanmaya karar verilmektedir.

Boşanmak isteyen eşlerden birinin dava açması ve aralarında boşanma protokolü yapmaları ve bu protokolü hakim önünde kabul etmeleri halinde tek celse yapılacak duruşma ile boşanma gerçekleşmektedir.

Bu protokolde; tarafların varsa çocuklarının velayeti, malvarlıkları ve birbirlerinden talep ettikleri nafaka ve tazminat konularındaki talep ve anlaşmaları yer alması gerekmektedir. Ve aralarında sözlü veya yazılı olarak yaptıkları anlaşmayı hakim önünde tereddütsüz kabul etmeleri boşanmanın gerçekleşebilmesi için ana kuraldır.

TEK TARAFIN BOŞANMAYI İSTEMESİ:

Türk Medeni Kanunumuzda düzenlenen boşanmaya ilişkin hükümlerde, dava hakkı her iki eşe de tanınmıştır. Ancak davada az kusurlu olan veya kusuru olmayan eşin açtığı dava genel olarak kabul görmektedir. Dolayısıyla boşanmak isteyen eş, karşı tarafın boşanmayı istememesi halinde boşanmaya karar verilebilmesi için tanık vs. fiili durumlarla boşanma şartlarının varlığını ispatlamak zorundadır. Boşanma şartları ispatlanamazsa hakim tarafından ayrılığa hükmedilebilmektedir.

Bu tür davalarda, davayı açan eş tarafından talep edilmesi halinde, boşanma yanında karşı tarafın kusuru oranında maddi ve manevi tazminata ve eşlerin evlilik sonrası düşecekleri ekonomik sıkıntı durumuna ve varsa çocukların genel bakım ve ihtiyaçları için hem eşe hem çocuklara nafakaya hükmedilmektedir.

ÇOCUKLAR YÖNÜNDEN:

Boşanma sonrası çocuğun velayeti konusunda anlaşmalı boşanma halinde boşanma protokolü geçerli olacaktır. Ancak tek tarafın boşanmak istediği hallerde çocuğun velayeti de talep edilmesi gerekmektedir. Çocukların velayetinin taraflara bırakılmasında, hakim tarafından çocuğun menfaati ve genel ihtiyaçları göz önünde bulundurularak karar tesis edilmektedir.

Genellikle uygulamada, okul çağına kadar (0-7 yaş) olan dönemde annenin koşulları uygunsa çocuğun velayeti anneye verilmektedir. Ancak annenin sosyo-ekonomik yaşantısı ve yaşam tarzı çocuk bakımını ve çocuğunun menfaatlerini karşılayamayacak aksine zarar verecekse, bu durumda çocuğun velayeti okul öncesi de olsa babaya verilmektedir.

Okul çağı ve devamı dönemde de velayet, aynı koşullar her iki taraf açısından da değerlendirilerek çocuğun sosyal,ekonomik, fiziksel ve psikolojik anlamda yaşamsal tüm ihtiyaçlarını en iyi karşılayacak olan tarafa verilmektedir.

Çocuk annede ise babaya babada ise anne açısından çocukla görüşmesi ve beraber olmasını teminen haftalık, özel günler ve yaz tatilleri göz önünde bulundurularak görüşme gün ve saatleri belirlenerek kişisel ilişki düzenlenir. Karşı tarafa geliri ve çocuğun ihtiyaçları oranında aylık nafaka ödeme yükümlülüğü getirilmektedir. Bu nafaka her yıl enflasyon oranında artacak şekilde düzenlendiği gibi böyle bir düzenleme yoksa belirli periyotlarla taraflarca nafakanın artırılması veya azaltılması mahkemeden dava yolu ile talep edilebilmektedir.

Sonuç olarak; günümüzde boşanma, aileler ve özellikle çocuklar yönünden olumsuz olsa da evlilik kadar doğal bir olay haline gelmiştir.Burada önemli olan boşanmaya karar veren eşlerin birbirlerini ve çocuklarını kişisel ve psikolojik açıdan yıpratmadan medeni bir şekilde boşanmayı gerçekleştirebilmeleridir.Bu da, genellikle tarafların her ikisinin de anlaşarak boşanmayı seçtikleri durumlarda mümkün olmaktadır.

Av.Dilek YUMRUTAŞ
e-mail: dilektasoren@gmail.com